

Handläggare
Elisabet Wallgren
Telefon: 0850801509

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2019-11-19

Revidering Stockholms stads Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en reviderad version av stadens vision, *Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm*. Behovet av att revidera visionen kommer sig av att förutsättningarna för Stockholm och för dess kommunala verksamhet förändrats snabbt. Den reviderade visionen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling i Stockholm som möter samhällsutmaningarna och skapar innovation, tillväxt och attraktionskraft. Visionen ska möjliggöra att staden och dess verksamheter utvecklas socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart.

Förvaltningen är positiv till den reviderade visionen och håller med om att visioner behöver anpassas till en omvärld som ständigt är i förändring. Förvaltningen har dock flera synpunkter och förslag på visionen, bland annat gällande visionens ytterstadsperspektiv, vikten av samverkan och behovet av genomtänkt stadsplanering.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att visionen har ett tydligt helhetsperspektiv och att den väl fyller sitt syfte som överordnat långsiktigt styrdokument. Förvaltningen anser att det gjorts bra avvägningar mellan fokusområden och målsättningar och att de viktigaste omvärldsförutsättningarna har fångats.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en reviderad vision för staden, *Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm*, till alla stadsdelsnämnder, facknämnder och bolag. Remissen har även sänts till närliggande kommuner, Stockholmsregionen och andra intressenter som akademien och flera samlingsförbund. Yttranden på remissen ska ha

inkommit senast den 14 november 2019. Förvaltningen har fått förlängd svarstid på remissen.

Ärendets beredning

Administrativa avdelningen har berett ärendet i samråd med förvaltningsledningen och samtliga avdelningar inom förvaltningen.

I beredningen har förvaltningen uppmanats att särskilt fokusera på inspel som kvalitetssäkrar visionens inriktning och innehåll genom att beakta frågorna; Är det något perspektiv som saknas? Är det något område som fått för mycket utrymme? Fångas de viktigaste omvärldsförutsättningarna?

Ärendet

Visionen är ett överordnat och stadsövergripande styrdokument och visionen styr kommunfullmäktiges budget med treårsplan. Staden har haft en långsiktig vision under drygt tolv år och den första visionen beslutades av kommunfullmäktige 2007 *Vision 2030 - Ett Stockholm i världsklass*. Kommunfullmäktige beslutade 2013 att den första versionen av visionen skulle utvärderas och uppdateras och 2015 beslutade kommunfullmäktige om *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla*.

Kommunfullmäktige har i samband med beslut om budget 2019 gett kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och leda arbetet med att revidera nuvarande vision. Behovet av att revidera visionen kommer sig av att förutsättningarna för Stockholm och för dess kommunala verksamhet förändrats snabbt vilket visionen behöver förhålla sig till.

Förslaget till en ny reviderad vision är indelat på tre huvudteman med samma utgångspunkter som kommunfullmäktiges inriktningsmål i budgeten:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Visionen ska verka för att målen i Agenda 2030 uppfylls i de delar där staden har rådighet samt förhålla sig till regionala utmaningarna och målen i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050. Den reviderade visionen ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling i Stockholm som möter samhällsutmaningarna och skapar innovation, tillväxt och attraktionskraft. Visionen ska

möjliggöra att staden och dess verksamheter utvecklas socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart.

Omvärldsförutsättningar, trender och globala strukturer
Revideringen tar sin utgångspunkt i kunskaper om trender och globala strukturer som har betydelse för Stockholmsregionen och dess särskilda förutsättningar och utmaningar. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande beskrivs utgångspunkterna och de sammanfattas översiktligt nedan.

Demografisk utveckling

Till år 2040 beräknas Stockholm stads invånarantal ha växt till cirka 1,3 miljoner och en större andel än idag kommer att vara barn och äldre. Den demografiska utvecklingen utmanar välfärden. En framsynt planering för framtida behov av service och bostäder kommer att bli avgörande. Andelen personer i yrkesverksam ålder minskar samtidigt som behoven av omsorg ökar vilket innebär en stor utmaning för finansieringen av välfärden. Detta innebär ett ökat tryck på det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Stadsledningskontoret konstaterar att utmaningarna för kommunal omsorg och välfärd kommer att öka.

Arbetsmarknad och utbildning

Arbetsmarknaden i Stockholms län är stark och konkurrens om arbetskraft är påtaglig både i den privata och den offentliga sektorn. Trots detta finns tydliga skillnader i arbetslöshetsnivå utifrån födelseland och utbildningsnivå. Den största skillnaden i sysselsättningsgrad finns mellan personer som har kort eller lång utbildning. Kvinnor har dessutom lägre sysselsättningsgrad än män. För att klara utmaningarna i välfärden måste utanförskapet på arbetsmarknaden brytas, vilket i sin tur kräver att utbildningssystemet i staden fungerar väl för personer i olika åldrar och med olika förutsättningar. Skillnaderna i skolresultat utifrån elevernas socioekonomiska bakgrund har minskat det senaste året men är fortfarande stora.

Trygghet och tillit

Området delaktighet, trygghet och säkerhet kräver ett ökat fokus. Av stadens och nationella mätningar framgår att den upplevda tryggheten och tilliten till människor i vår närhet minskat. Även i skolan har de elever som känner sig otrygga ökat. Bristande tillit bidrar till att delaktigheten i samhället minskat och det kan skapa grogrund för ökade sociala konflikter vilket försvårar en socialt hållbar utveckling. Stadens medborgarundersökning visar dock en viss positiv utveckling 2017- 2018. Skillnaderna i upplevd trygghet

mellan stadens stadsdelsområden har minskat under de senaste åren, men är fortfarande stora. Störst är upplevelsen av otrygghet i staden socioekonomiskt svagare områden.

Näringsliv och bostäder

Stockholmregionen är Sveriges ledande tillväxtregion, och en av de snabbast växande regionerna i Europa. Den ekonomiska tillväxten är god och befolkningstillväxten stark. Generellt är förutsättningarna för företagande goda i Stockholms stad, dock ser förutsättningarna och villkoren för företagare olika ut beroende på var i staden företagsetableringen sker. Exempelvis har tillväxten av antalet anställda framförallt skett i innerstaden.

Stadsledningskontoret konstaterar att bostadsbyggandet inte kunnat svara upp mot befolkningsökningen i staden och regionen. Bostadsbristen som leder till höga bostadskostnader, långa bostadsköer och ökad trångboddhet, är en av regionens stora utmaningar. Den begränsar stadens utveckling och näringslivets tillväxt och drabbar i första hand socioekonomiskt svaga grupper och unga.

Hela Stockholm behöver växa och alla stadsdelar behöver utvecklas för att hållbarhetsmålen ska nås. Stadskvalitéer som fler idrottsplatser och grönområden behöver utvecklas och öka. Likaså behöver det offentliga subventionerade fritidsutbudet utvecklas för att öka nyttjandegraden, särskilt bland flickor i socioekonomiskt svaga områden.

Transportsystem, tekniska försörjningssystem och teknikutveckling

För att möta befolkningstillväxten krävs en fortsatt kraftig utbyggnad av transportsystemet, samtidigt som dess klimatpåverkan ska minska och fossila drivmedel fasas ut. Den växande befolkningen ställer också stora krav på alla stadens tekniska försörjningssystem ska fungera. Omfattande investeringar krävs för att säkra tillgången på dessa resurser.

Digitaliseringen och artificiell intelligens medför möjligheter till utveckling av den kommunala verksamheten men medför även risker kring exempelvis integritetsfrågor, säkerhet och kommunikation.

Klimat och miljö

Stadsledningskontoret framhåller att klimatförändringarna är den kanske största utmaningen inför framtiden. Andelen förnybar energi behöver öka och miljöpåverkan från framförallt transportsektorn

minska, samtidigt som en resurs- och energieffektiv samhällsutveckling främjas. Utöver detta behöver även samhällets beredskap för att klara klimatförändringar och extrema händelser bli större.

Synpunkter och förslag

Övergripande synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till den reviderade visionen och håller med om att visioner behöver anpassas till en omvärld som ständigt är i förändring.

Visionen är framåsyftande vilket ger en tydlig riktning för stadens arbete och styrning. Förvaltningen anser att kopplingen från budgetens inriktningsmål till Agenda 2030 ger goda förutsättningar för att möta utmaningarna fram mot år 2040. Genom att koppla visionens mål med målen Agenda 2030 så sätts visionen i relation till en global kontext då målen i agendan är vägledande för alla världens länder. Förvaltningen tycker också att formatet och dispositionen är lättillgänglig.

Förutsättningarna för staden och det kommunala välfärdsuppdraget påverkas allt mer av globaliseringen. Omvärldsbevakning är av stor betydelse för att agera och reagera i tid på betydelsefulla händelser samt för att lära sig och ta del av utvecklande exempel i omvärlden. Förvaltningen saknar tydliga visioner och ambitioner för omvärldsbevakning i visionen och föreslår att dessa områden förtydligas. Exempelvis kan omvärldsbevakningen få en rubrik under slutkapitlet ”hur arbetar staden med visionens genomförande”.

Förutsättningarna som beskrivs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande visar på skillnader i förutsättningar och livsvillkor för stadens invånare. Att visionen har fokus på att utjämna skillnader kan därför förtydligas. Detta kan även illustreras med fler visionära exempel från stadens nu socioekonomiskt utsatta områden.

Trygghet och socialt utanförskap är utmaningar som staden står inför och dessa områden får stort utrymme i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. I ytterstaden är dessa utmaningar ännu större och förvaltningen ser behov av att dessa får mer utrymme i visionen. Den upplevda tryggheten beror på flera faktorer. Förvaltningen ser att hur media rapporterar om ytterstadens stadsdelsområden påverkar den upplevda tryggheten. Därför tror förvaltningen att

kommunikation om hur det systematiska trygghetsarbetet bedrivs kan verka som en motbild till detta, framförallt avseende samverkan och preventiva insatser.

Förvaltningen anser att jämställdhetsintegrering är betydande för att nå visionens mål. Därför kan visionerna för jämställdhet och anti-diskriminering få en än mer framträdande roll i visionens samtliga huvudteman.

Synpunkter och förslag på visionens tre huvudteman

Mångsidig storstad för alla

Förvaltningen anser att visionen ger en tydlig riktning för att alla ska ha likvärdiga förutsättningar och möjligheter i staden. Det är därför bra och viktigt att visionen beaktar de program för mänskliga rättigheter som finns. Samverkan inom områdena trygghet, delaktighet, inflytande och är extra viktiga för ytterstadens stadsdelsområden. Förvaltningen är positiv till att detta skrivs fram tydligt.

Förvaltningen anser att en likvärdig skola och en väl fungerande arbetsmarknad är viktiga förutsättningar för att nå visionen. Idag är det stora skillnader på ytterstaden och innerstadens förutsättningar inom dessa områden. Därför föreslår förvaltningen att visionen ännu tydligare framhåller vikten av att den arbetsföra befolkningen som idag står utanför arbetsmarknaden får arbete, samt att andelen av de unga som idag varken studerar eller arbetar kommer att minska. Förvaltningen håller med om att samverkan lokalt mellan jobbtorg, arbetsförmedlingen och andra aktörer är viktig. Förvaltningen är positiv till att det förebyggande arbetet lyfts fram. Tidiga insatser för barn och unga är grunden för visionen och en viktig framgångsfaktor för att nå målen.

Civilsamhället spelar en viktig roll för att nå framgång gällande trygghet och delaktighet och i ytterstadsområdena finns många aktiva föreningar. Deras roll och behovet av samverkan med dessa kan med fördel förtydligas i visionen.

Kvalitetsarbetet är en viktig utgångspunkt för att utveckla stadens service. Förvaltningen anser att delaktighet och inflytande fortsätter vara viktiga aspekter för att öka kvaliteten. Eftersom andelen äldre kraftigt kommer att öka vill förvaltningen framhålla att det är viktigt att anhöriga bereds stöd och bättre förutsättning för att stödja sina närstående. Detta kan med fördel förtydligas i visionen.

Hållbar dynamisk och växande

Genomtänkt stadsplanering är av stor vikt för ytterstadsområdena. Förvaltningen saknar dock en tydlig beskrivning av hur ytterstaden ska utvecklas tillsammans med innerstaden på ett sätt som skapar möjligheter för alla. Förvaltningen anser att väl genomtänkt stadsplanering är ett viktigt verktyg för att motverka segregationen, öka tryggheten och trivseln. Levande centrum, trygga offentliga rum och rörlighet mellan stadsdelar är särskilt viktigt för invånarna i de socioekonomiskt utsatta områdena. Genom att röra sig mellan olika stadsdelar kan människor med olika bakgrund mötas i vardagen. Förvaltningen håller med om att stadsplanering fungerar bäst om människor får delta, gammal som ung, och att samverkan är av största vikt för att nå målsättningarna under rubriken *hållbar, dynamisk och växande*.

Kultur bidrar till stadsdelsområdets attraktivitet och till levande stadsdelar. Kulturen främjar även ett kritiskt tänkande och därmed demokratin. Förvaltningen är positiv till beskrivningen av kulturlivet i visionen men ser gärna att ovanstående får större utrymme i beskrivningen.

Beskrivningarna av klimatarbetet i visionen är hoppfulla och målsättningarna höga. Förvaltningen anser att visionens ambition om att staden ska vara Europas främsta klimatstad förpliktigar alla förvaltningar och invånare i staden. Detta kan med fördel framgå tydligare i visionen så att klimatarbetet förstärks ytterligare. Förvaltningen tycker det är positivt att visionen betonar samarbete för att nå ekologisk hållbarhet.

En smart och innovativ storstad

Förvaltningen instämmer i beskrivning av att Stockholm är en stad som lockar människor och företag från hela världen. Detta syns tydligt i exempelvis Kista där många internationella företag har sina filialer och människor från hela världen kommer till stadsdelen för att arbeta. Förvaltningen saknar dock en beskrivning av hur förändrade omvärldsförutsättningar, som en växlande internationell ekonomi ska bemötas.

Näringslivet spelar en viktig roll i att motverka och minska segregationen därför anser förvaltningen att det är positivt att näringslivet lyfts fram som en viktig samarbetspartner. Därför ser förvaltningen gärna ett förtydligande om hur näringslivet ytterligare kan stimuleras till att verka i ytterstadsområdena.

Förvaltningen instämmer i att medarbetarna är ryggraden i stadens verksamheter och det är viktigt att de trivs och stannar. Därför är det positivt att visionen lyfter fram att arbetsplatskulturen för stadens medarbetare ska bygga på förtroende, tillit och jämlikhet. Förvaltningen är positivt till att visionen tar upp att arbetsplatserna ska vara fria från diskriminering och präglas av ett professionellt bemötande och respekt för kollegor och brukare. Ett led i att behålla kompetens är interna karriärvägar och detta saknar förvaltningen en beskrivning av. Förvaltningen instämmer i att det är viktigt med aktiva och kompetenta ledare för att leda förändring i en föränderlig värld.

Digitaliseringens möjligheter men också risker och utmaningar finns översiktligt beskrivet i visionen. Förvaltningen anser att digitaliseringen kan ta större utrymme i visionen eftersom den utvecklas fort och kan antas ta en mycket stor plats i stockholmarens vardag år 2040.

Genomförande

Visionen är omfattande och det kan finnas ett behov av att bryta ner den så att verksamheterna och medarbetarna förstår hur de kan bidra till att uppfylla visionen. Förvaltningen önskar därför att staden centralt tar fram material och verktyg som underlättar för verksamheterna att arbeta i visionens riktning. Verktygen bör medverka till att skapa engagemang, främja nytänkande och innovation.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att visionen har ett tydligt helhetsperspektiv och att den väl fyller sitt syfte som överordnat långsiktigt styrdokument. Förvaltningen anser att det gjorts bra avvägningar mellan fokusområden och målsättningar och att de viktigaste omvärldsförutsättningarna har fångats.

Susanne Leinsköld
stadsdelsdirektör

Johan Hernman
administrativ chef

Bilagor

1. Revidering Stockholms stads Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 2019-07-03

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2019-10-30
Johan Hernman, administrativ chef	2019-10-26